

FORSKNINGSSTRATEGI FOR NATIONALMUSEET

Indledning

Nationalmuseet er Danmarks kulturhistoriske hovedmuseum og en sektorforskningsinstitution (ABM-institution) under Kulturministeriet.

Nationalmuseets forskning er omfattet af lovgivningen der findes i *Museumsloven 8. april 2014* og i *Lov om forskning ved arkiver, biblioteker og museer m.v. 27 marts 1996 (ABM-loven)*¹⁾, som udgør det formelle grundlag for Nationalmuseet som forskningsinstitution.

Nationalmuseet har, i kraft af samlingernes kvalitet og tidsdybde, særlige muligheder for at iværksætte, udføre og tiltrække forskningsprojekter. Nationalmuseet har tillige i kraft af både at rumme et kulturhistorisk og et naturvidenskabeligt forskningsmiljø særlige muligheder for at iværksætte og styrke forskningen i krydsfeltet mellem kultur- og naturvidenskaberne.

Museets forskning tager udgangspunkt i problemstillinger, der understøtter et overordnet ønske om at bidrage til forståelsen af de historiske og aktuelle sammenhænge mellem:

- samfundsstrukturer og forandringsprocesser
- kultur og identitet
- materialitet og teknologi
- menneske og miljø

Inden for disse områder finder museets forskning sted for at opnå ny viden om historie, kulturhistorie og bevaring af kulturarv. Forskningen foregår i et samspil med museets øvrige opgaver: indsamling, registrering, formidling og bevaring. Forskningen varetages af museets forskende enheder, som p.t. udgøres af:

- Danmarks og Middelhavslandenes Oldtid
- Middelalder, Renæssance og Numismatik
- Nyere Tid og Verdens Kulturer
- Krig og Besættelse
- Miljøarkæologi og Materialeforskning

Nationalmuseets forskning klassificeres som i *Frascati-manualen (Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development, OECD 2002)*²⁾ som grundforskning, anvendt forskning og udviklingsarbejde med tilføjelse af kategorien reflekteret dataindsamling som det bl.a. er udtrykt i *Forskningsstrategi for Kulturministeriets område* fra 2009.³⁾

Nationalmuseet udøver sin forskning på basis af *The Danish Code of Conduct for Research Integrity* fra 2014⁴⁾ for at sikre troværdighed, integritet og kvalitet for god videnskabelig praksis.

Vision

Nationalmuseets forskningsmål er at være blandt de førende, nationalt og internationalt, inden for forskning i kulturhistorie.

Strategiske målsætninger

- Øget internationalisering af Nationalmuseets forskning.
- Øget fokus på rekruttering, generationsskifte og forskeruddannelse.
- Øget forskningssamarbejde med universiteter, museer og andre forskningsinstitutioner.
- Øget digitalisering af museets samlinger og arkiver med henblik på at understøtte og øge forskningsaktiviteten.

Målopfyldelse

Det overordnede strategiske mål er at styrke forskningen og samtidig sikre sammenhængen med museets samlinger og formidling. Dette søges opnået ved:

- at udvikle nye metoder og tilgange til studiet af kulturarven.
- at fremme det tværfaglige forskningssamarbejde mellem fagområderne.
- at definere og udvikle nye tværfaglige satsningsområder (bilag 1).
- at udvikle forpligtende forskningssamarbejde såvel nationalt som internationalt.
- at øge museets forskning på internationalt niveau.
- at prioritere forskningsressourcerne med udgangspunkt i satsnings- og fagområdernes styrke og potentiale.
- at udvikle forskningsledelse.
- at fastholde antallet af videnskabelige publikationer.
- at profilere museets forskningsresultater i samfundet, herunder at øge interessen for museets forskning og resultater for skoler, gymnasier, dagspressen og publikum.
- at udvikle forskningsformidling til alle målgrupper.

Implementering

Forskningsmiljø- og vilkår

- For at kunne dokumentere og sammenligne museets forskning med andre forskningsområder og forskningsinstitutioner arbejder Nationalmuseet med de relevante værktøjer til vurdering af forskningens kvalitet og relevans, herunder den *Bibliometriske Forskningsindikator*.⁵⁾

- Forskningsåret opretholdes for seniorforskere med den fleksibilitet, der allerede er indbygget i betingelserne for det. Ansatte uden for stillingsstrukturen kan tildeles forskningstid inden for den årlige arbejdsplan.
- Fastholde fokus på oprettelse af forskningsprofessorater.
- Understøtte etablering af eksternt finansierede forskningsprojekter med deltagelse af ph.d.er og post.docs og dermed understøtte unge forskeres mulighed for at søge individuelle post.doc. og ph.d.-projekter inden for museets forskningsområder.

Ressourcer

- Museet søger at fastholde sin forskningsfinansiering via eksterne forskningsmidler.
- Forskningsåret skal ses som en ressource, som også kan indgå som medfinansiering i større interne og eksterne forskningsprojekter.
- Der søges afsat midler til at fremme satsningsområder på museet.
- Museets forskere sikres adgang til elektroniske tidsskrifter i videst muligt omfang.

Publicering og forskningsformidling

- Publicering skal ske i overensstemmelse med *Danmarks Nationale Strategi for Open Access*.
- Publicering skal i videst muligt omfang underkastes fagfællebedømmelse i forbindelse med publicering i internationale og nationale tidsskrifter eller i form af monografier, herunder også i tilknytning til museets egne serier.
- Enhedernes og de enkelte forskeres publiceringsplaner indgår i planlægningen med udarbejdelse af de årlige arbejdsplaner, herunder i relation til afholdelse af forskningsåret.
- Museets publikationer og publikationsvirksomhed profileres via forskningsregistreringssystemet PURE og museets websider.
- Museets egne videnskabelige conferenceaktiviteter eksponeres.

Forsknings samarbejde og internationalisering

- Nationalmuseet vil være initiativtager til og deltager i såvel nationale som internationale samarbejdsprojekter (herunder Horizon2020) med universiteter, sektorforskningsinstitutioner og museer inden for forskning, uddannelse og undervisning.
- Museet vil fremme udveksling af forskere med andre forskningsinstitutioner i ind- og udland.

Forskeruddannelse

- Gennem rekruttering af 1-2 nye ph.d.-stipendiater samt 1-2 nye post.docs. pr. år skal det sikres, at museet får tilført fornyelse, som også vil kunne understøtte et kvalificeret generationsskifte inden for forskningen. Museet vil i forbindelse med større eksternt finansierede forskningsprojekter indarbejde ph.d.- og post.doc-stipendier.
- Museet vil fastholde samarbejdet med universiteternes ph.d.-skoler og de universitetsinstitutter, hvor de ph.d.-studerende indskrives.

Kompetenceudvikling

- Kompetenceudvikling på forskningsområdet sker primært gennem deltagelse i internationale konferencer, netværksaktiviteter samt gæsteforelæsninger i samarbejde med andre forskningsinstitutioner.
- Mulighed for uddannelse inden for forskningsformidling og forsknings- og projektledelse fastholdes.
- Kompetenceudvikling inden for vejlederområdet for ph.d.- og post.doc.-stipendiater finder primært sted i samarbejde med universiteterne.

Kvalitetssikring og forskningsevaluering

- Museets forskning kan kvalitetssikres ved at gennemføre internationale evalueringer på udvalgte områder.
- I forbindelse med de årlige arbejdsplaner og de tilhørende individuelle forskningsplaner evalueres de opstillede forskningsmål af cheferne for de forskende enheder.
- Den årlige forskningsrapport er grundlag dels for Nationalmuseets Eksterne Forskningsudvalgs udtalelse til Kulturministeriet om museets forskning, dels for Museumsrådets og direktionens vurdering af forskningen på museet.
- Den årlige forskningsrapport skal dels give en tabellarisk oversigt over hvert års forskning, dels bidrage til at eksponere Nationalmuseets samlede forskningspotentiale for såvel offentligheden, forskningsråd, private fonde og relevante forskningsmiljøer.

Samarbejde med andre offentlige virksomheder, fonde og erhvervslivet

- Nationalmuseet vil øge indsatsen for at indhente rekvirerede forsknings- og udredningsopgaver fra eksterne offentlige og private parter i forbindelse med deres forvaltning af kulturarven.
- Nationalmuseet vil tilskynde forskerne til at deltage i patenteringsaktiviteter, hvor det er relevant.

Forskningsledelse og -administration

- Den overordnede forskningsledelse foregår på direktionsniveau via vicedirektøren for *Forskning og Formidling* samt den tilhørende forskningsadministration. Forskningsadministrationen understøtter og rådgiver den overordnede ledelse samt enhedscheferne og de enkelte forskere.
- Forskningsansøgninger prioriteres ud fra den overordnede forskningsstrategi og museets satsningsområder, se: Interne retningslinjer for forskningsansøgninger.⁷⁾
- Projektledelse og ledelse af fagområderne sker på enhedsniveau via enhedscheferne.
- Tværfaglige satsningsområder og projekter skal have en faglig projektleder og central projektadministration. Ledelsen af satsningsområderne knyttes til de eksisterende enheder via enhedschef og styregrupper med reference til vicedirektørerne.
- Nationalmuseets Eksterne Forskningsudvalg (NEF) rådgiver Nationalmuseets direktion i overensstemmelse med ABM-lovens § 3. Det Interne Forskningsudvalg rådgiver direktionen i forskningsspørgsmål.
- Der udarbejdes årlige forskningsplaner som del af museets arbejdsplaner.
- Der udarbejdes en årlig forskningsrapport i overensstemmelse med ABM-loven.
- På overordnet niveau udbygges relationerne til Kulturministeriet og dets forskningsudvalg, til Uddannelses- og Forskningsministeriet, andre af Kulturministeriets forskningsinstitutioner og Slots- og Kulturstyrelsen.

Implementering hvad angår tværfaglige satsningsområder: (se bilag 1)

Noter:

- ¹⁾ Museumsloven, 2014 <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=162504> og Lov om forskning ved arkiver, biblioteker og museer m.v. 27 marts 1996 (ABM-loven) <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=81017>
- ²⁾ Frascati Manual, OECD, 2002. http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/occd/science-and-technology/frascati-manual-2002_9789264199040-en#page1
- ³⁾ Forskningsstrategi for Kulturministeriets område fra 2009: <http://kum.dk/kulturpolitik/forskning/forskningsstrategi/>
- ⁴⁾ The Danish Code of Conduct for Research Integrity 2014. <http://ufm.dk/publikationer/2014/filer-2014/the-danish-code-of-conduct-for-research-integrity.pdf>
- ⁵⁾ Den bibliometriske Forskningsindikator: <https://bfi.fi.dk/>
- ⁶⁾ Den Nationale Strategi for Open Access 2014 <http://ufm.dk/forskning-og-innovation/samspil-mellem-viden-og-innovation/open-science/danmarks-nationale-strategi-for-open-access.pdf>
- ⁷⁾ NatNet – Forskning – Eksterne forskningsmidler – Forskningsansøgninger, interne retningslinjer.

Bilag 1.

Udvælgelse af satsningsområder:

Ved udvælgelse af tværfaglige satsningsområder beskrives med følgende:

- Faglig begrundelse.
- Overordnede strategiske mål, herunder samfundsrelevans.
- Valg af temaer.
- Etablering af faglige netværk, forskningsprojekter samt evt. centre.
- Samarbejde med eksterne parter, herunder universiteter, museer m.fl.

- Planer for forskningsaktiviteter, herunder netværksgrupper, konferencer og seminarer, workshops, støtte til gæsteforelæsninger/gæsteforskere, fremme af forskeruddannelse, forskningsmidler til finansiering af post.doc.- og ph.d.-stipendier o.a.
- Planer for publicering af resultater.
- Planer for forskningsformidling og andre formidlingsaktiviteter.
- Volumen, tidsplan og budget.
- Organisering af satsningsområdet (mindst tre af NM's forskningsområder skal deltage).
- Forskningsadministrativ bistand.

Afgrænsningskriterier for valg af tværfaglige satsningsområder:

- Emner der i særlig grad kan danne grundlag for videreudvikling af teoridannelse og metode.
- Emner der skaber ny viden om kulturarven og perspektiverer den fremtidige forskning heri.
- Emner hvor en indsats fra Nationalmuseet kan tilvejebringe metode- og/eller datamæssige forudsætninger for andre museers og universiteters forskningsprojekter og være udgangspunkt for et fagligt samarbejde mellem flere museer og forskningsinstitutioner.
- Emner der knytter sig til Nationalmuseets genstande (og genstandsgrupper), arkivmateriale samt andre kildegrupper som Nationalmuseet har en særlig forpligtelse til at underkaste en videnskabelig behandling.
- Emner der specielt er rettet mod samarbejde i nationale og/eller internationale forskningsmiljøer.
- Emner der danner grundlag for formidling, herunder udstillinger.
- Emner der specielt retter sig mod det omgivende samfund.